

Пецик Валентини Миколаївни,
вчителя географії
Гатнянської загальноосвітньої школи I-III ступенів

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ – СОЦІАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ ГРОМАДИ ШКОЛИ

*«Без здоров'я і мудрість незавидна,
і мистецтво бліде, і сила в'яне, і
багатство без користі, і слово
безсиле»*

Герофіл

Найбільша цінність суспільства – людина, її життя та здоров'я. Здоров'я людини здебільшого залежить від неї самої, її способу життя, зрештою, від рівня культури взагалі. Здоровий спосіб життя охоплює різноманітні сфери життєдіяльності людини і реалізується через поведінку, конкретні дії, вчинки. Ефективність формування здорового способу життя вимагає активного залучення учнів до здоров'язбережувального навчального процесу, формування в них активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я [1, с.1].

Одним із провідних напрямів розвитку освіти в Україні є збереження здоров'я школярів, що визначає ступінь їх життєздатності, життєтворчості, можливості реалізувати свої потенційні біологічні та соціальні функції. У зв'язку з цим збереження та зміцнення здоров'я молоді визначаються пріоритетними завданнями соціальної політики нашої держави, стратегічні цілі якої визначені Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Про позашкільну освіту", "Про дошкільну освіту", "Про професійно-технічну освіту", Державною національною програмою "Освіта" (Україна ХХІ століття), Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та іншими документами.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки відбувається інтеграція культурологічного та компетентнісного підходів до підготовки фахівця. У зв'язку з цим у науковий обіг вводиться поняття компетентності здоров'язбереження як якості особистості, що охоплює знання про будову і функції організму людини, норми і правила гігієни, ціннісні орієнтації на здоровий спосіб життя, досвід здоров'язбережувальної діяльності. Обговорюються умови формування здоров'язбережувальної компетентності. Здоров'я стає педагогічною категорією, а його збереження у школярів – об'єктом педагогічного впливу. Відтак, соціальна значущість культури здоров'я учнівської молоді актуалізує питання підготовки вчителя до формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності, організації відповідного середовища у ЗНЗ, оволодіння і застосування відповідних технологій.

Встановлено, що на сучасному етапі розвитку українського суспільства проблема збереження здоров'я особистості набуває особливої значущості у зв'язку із різким погіршенням стану здоров'я молоді. Однією із ключових компетентностей людини, які мають бути обов'язково сформованими у кожній особистості для її повноцінної життєдіяльності й життєтворчості, визнається здоров'язбережувальна компетентність. Вона розглядається як основа буття людини, де основним є усвідомлення важливості здоров'я, здорового способу життя.

Здоров'язберігаючі технології – це технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм, відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини) [4, с.7].

Фактори, що впливають на здоров'я школярів: перевантаження, гіподинамія, дискомфорт, санітарно-фізіологічні, стреси, втома.

Головними *причинами* їх виникнення є незадовільні умови навчання, низька рухова активність, невідповідність методик і змісту навчання віковим

та індивідуальним особливостям учня, нераціональна організація навчального процесу [3, с.2].

Під здоров'язберігаючими технологіями розуміють:

- сприятливі умови, щодо навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих та індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим [2, с.7].

До системи впровадження здоров'язберігаючих технологій в навчальний процес можна віднести такі заходи:

I. Впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій (впровадження педагогічних технологій, забезпечення санітарно-гігієнічних норм, психологічний супровід навчального процесу);

II. Впровадження оздоровчих технологій (уроки фізкультури, фізкультхвилинки, фізультурно-оздоровча позакласна робота);

III. Впровадження технологій навчання здоров'ю (уроки основи здоров'я, інтеграція валеологічної тематики у змісті інших предметів, виховні заходи валеологічного змісту) [6, с.22].

Для покращення морально-психологічного здоров'я школярів можна використати застосування таких методів, як релаксаційні слайд-шоу, музичний супровід на уроках, створення затишних кабінетів, рухливі ігри на перервах [3, с.5].

Список літератури

- 1.Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим // Здоров'я та фізична культура. – 2005. - №2 с.1-4
- 2.Біологія. Шкільний світ №8 (740), квітень 2014. – с. 7
- 3.Вашченко О. Свириденко С. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі // Здоров'я та фізична культура. – 2006. №8 – с. 1-6.
- 4.Воронцова Т.В. Навчання здоровому способу життя на основі життєвих навичок / Т.В. Воронцова, В.С. Пономаренко. – К. : Просвіта, 2007. – 246 с.
- 5.Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу / ДСанПін 5.5.2008-01 МОЗ України, МОН України, 2001р
- 6.Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Методичний посібник. Автор-укладач.: О.Пометун. Л.Пироженко. – К.: А.П.Н.; 2002 – 136с.